

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА
ШЕВЧЕНКА
ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра міжнародної інформації**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕЛЕКТРОННЕ ВРЯДУВАННЯ**

для студентів

галузь знань	29 Міжнародні відносини
спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
освітній рівень	магістр
освітня програма	Міжнародні комунікації
вид дисципліни	вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2020/2021
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: Андрєєва О.М.

Пролонговано: на 20 /20 н.р. _____ (_____) «__» 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

''' на 20 /20 н.р. _____ (_____) «__» 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2020

ВСТУП

1. Мета навчальної дисципліни - надати майбутнім магістрам ґрунтовних знань та вмінь організації, діяльності, концептуальних засад формування електронного уряду як в Україні так і на світовому рівні, ознайомлення з особливостями побудови та функціонування практичної реалізації концепції електронного урядування.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни. Успішне опанування навчальної дисципліни передбачає знання основ політології, володіння основними принципами та методами функціонування державного апарату, знання способів та підходів до організації державної влади та публічного адміністрування, місця міжнародно-політичних досліджень в галузі модернізації державного апарату в структурі суспільних наук та їх зв'язок із міждисциплінарними дослідженнями, володіння навичками структуризації інформаційних потоків, уміння визначати проблеми державного управління та цифрового документообігу.

3. Анотація навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Електронне врядування» забезпечує професійний розвиток та спрямована на підготовку кваліфікованого управлінця, здатного до розробки, організації та виконання теоретичних та прикладних завдань у сфері модернізації державного апарату за допомогою ІКТ. У межах навчальної дисципліни студенти опановують спеціалізовані підходи до побудови методології електронного урядування, міжнародно-політичних проблем в галузі міжнародних комунікацій, комбінування загальних та спеціальних підходів до вирішення завдань побудови електронного уряду в державі. Значну увагу приділено вивченню сучасного стану розвитку електронного урядування в провідних державах світу та міжнародного й міжкультурного співробітництва в галузі.

4. Завдання (навчальні цілі). Навчальна дисципліна «Електронне врядування» покликана ознайомити студентів з основами ідеї електронного урядування як концепції державного управління, дослідити передумови та історія створення електронного уряду, сучасні концепції електронного урядування, роль цифрової демократії та електронного документообігу в процесі інформатизації суспільства, визначити безпосередній механізм та методіку впровадження ідеї електронного урядування в світі, виокремити світові та європейські методіки дослідження е-уряду та національні особливості держав у процесі реалізації концепції електронного урядування за регіонами, а також забезпечити набуття студентами необхідних методичних та методологічних знань і практичних навичок застосування існуючих у світі концепцій побудови системи електронного урядування та основ її функціонування.

Вивчення навчальної дисципліни «Електронне врядування» передбачає формування і розвиток у здобувачів компетентностей та програмних результатів

навчання відповідно до освітньо-наукової програми «Міжнародні комунікації» спеціальності 291 - міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, зокрема:

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, зокрема завдяки використанню інформаційних і комунікаційних технологій.

ФК11. Поглиблені знання стратегій, методів і засобів управління комунікаціями на міжнародному, регіональному, державному та корпоративному рівнях.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.	Знати			
1.1	структури, системи організації інформаційного суспільства, цифрової демократії, електронної економіки та компоненти системи електронного урядування	Лекції, семінарські заняття, самостійні роботи	усна доповідь, виконання самостійних робіт, тест	10
1.2	основні концепції становлення системи електронного урядування та принципи електронного урядування в ЄС та національні особливості реалізації концепції формування електронного уряду держав з різним типом устрою	Лекції, семінарські заняття, самостійні роботи	усна доповідь, тест, виконання самостійних робіт	5
2	Вміти			
2.1	підготувати аналітичні документи з проблем формування електронного уряду, організувати роботу веб-сайтів органів самоврядування, державних органів влади та органів влади на місцях, формувати оптимальні моделі взаємодії уряду з громадянами та бізнесом й застосовувати різні моделі взаємодії влада-громадяни в інформаційному середовищі	Семінарські заняття, самостійні роботи	усна доповідь, індивідуальне творче завдання, самостійна робота	15

2.2	формувати стратегії впровадження окремих елементів електронного урядування в різного роду державних установах, бізнес-структурах та неурядових громадських організаціях, організувати системи громадського контролю за рішеннями влади в інформаційному суспільстві, взаємодіяти з урядами інших країн з метою поліпшення національної системи електронного урядування та складати прогнози розвитку як національної системи так і зарубіжних систем електронного урядування для подальшого їх впровадження з метою покращення національної системи.	Семінарські заняття, індивідуальне творче завдання, самостійні роботи	усна доповідь, індивідуальне творче завдання, самостійна робота	15
3	Отримати базові комунікативні навички:			
3.1	здатність брати участь в дискусіях, концентруватися на значущих складових обраної проблеми (теми)	семінар, самостійна робота	усна доповідь	10%
3.2	здатність брати участь у міждисциплінарних проектах комплексного дослідження комплексних систем електронного урядування, використовувати результати досліджень міжнародно-політичної науки для досягнення власних цілей	самостійна робота	індивідуальне творче завдання	10%
3.3	проявляти увагу і толерантність до іншої (й інакшої) думки у процесі інтелектуальної комунікації.	семінар	усна доповідь	10%
4	Автономність та відповідальність:			
4.1	знаходити необхідну інформацію з різних джерел, упорядковувати її, оцінювати її достовірність, пояснювати значущість, приймати обґрунтовані рішення;	самостійна робота	усна доповідь індивідуальне творче завдання	15%
4.2	мати інтелектуальне сумління, чесність у справі формування і вираження інтелектуальної позиції.	самостійна робота	екзаменаційна робота	10%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання: 6 19

Програмні результати навчання \ Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2
ПРН6. Демонструвати знання сучасних комунікативних технологій та особливостей їх використання державними і недержавними акторами міжнародних відносин	+	+	+		+			+	
ПРН19. Брати участь у фахових дискусіях із проблем міжнародних відносин, зовнішньої політики та міжнародних комунікацій				+		+	+		+

7. Схема формування оцінки

7.1. Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання

1) активність і якість виступів, доповідей на семінарах, участь у дискусіях, якість підготовлених презентацій, активність в ході обговорення кейс-стаді та предметних дискусій (за 1-й та 2-й модуль) – до 30 балів (пороговий рівень позитивної оцінки – 20 балів). Робота на семінарах проводиться в тому числі із використанням можливостей системи дистанційного навчання Teams.

2) підсумкова модульна контрольна робота з 1-го модулю (проводиться у формі онлайнтесту на платформі Moodle) – до 20 балів (пороговий рівень позитивної оцінки – 10 балів).

3) підсумкова модульна контрольна робота з 2-го модулю (проводиться у формі онлайн-тесту на платформі Moodle) – до 20 балів (пороговий рівень позитивної оцінки – 10 балів).

4) виконання індивідуальної письмової роботи (1 робота) – до 30 балів (пороговий рівень позитивної оцінки – 20 балів). Письмові роботи приймаються у визначені терміни через платформу Moodle.

- підсумкове оцінювання

Дисципліна завершується заліком. Залікова оцінка обчислюється як проста сума балів, отриманих студентом впродовж семестру.

У випадку, якщо студент з поважних причин, підтверджених документально (хвороба, відрадження, форс мажорні обставини тощо), за результатами поточного (модульного) контролю не набрав мінімуму балів, необхідних для отримання позитивної оцінки, то йому надається можливість складання пройденого матеріалу для отримання необхідної кількості балів

прохідного мінімуму. Для цього йому потрібно виконати невідпрацьовані завдання / теми і здати їх у письмовому вигляді. В такому випадку оцінювання відпрацювання студента та перездачі ним МКР здійснюються у відповідності до «Порядку оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка від 2010 р.

	ЗМ1	ЗМ2	Підсумкова оцінка
Мінімум	33	27	60
Максимум	55	45	100

7.2. Організація оцінювання. Практично-орієнтовані завдання виконуються студентами під час підготовки до семінарів та презентуються на семінарських заняттях в тому числі із використанням можливостей системи дистанційного навчання Teams. Робота студентів під час семінарських занять реалізується у двох варіантах: підготовка усних виступів за темою семінару та/або виконання практично-орієнтованих завдань з подальшим їх обговоренням в групі. МКР проводяться у формі онлайн-тесту на платформі Moodle за темами відповідного модулю. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів.

7.3. Шкала відповідності оцінювання

<i>За 100 – бальною шкалою</i>	<i>За національною шкалою</i>
60 – 100	Зараховано/Passed
0 – 59	Не зараховано/Fail

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗАНЯТЬ**

№ теми	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінарські	самостійна робота
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ЕЛЕКТРОННИЙ УРЯД ЯК КОНЦЕПЦІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ				
1	Тема 1. Передумови створення електронного уряду	2	2	10
2	Тема 2. Історія створення електронного уряду	2	2	10
3	Тема 3. Світовий досвід реалізації концепції електронного уряду	2	2	10
4	Тема 4. Електронний уряд і цифрова демократія	2	2	10
5	Тема 5. Електронний документообіг	2	2	5
6	<i>Підсумкова модульна контрольна робота</i>			5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. СВІТОВА ПРАКТИКА РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ				
7	Тема 6. Огляд світових та європейських методик дослідження е-уряду	2	2	5
8	Тема 7. Національні особливості держав у процесі реалізації концепції електронного урядування	2	14	20
9	<i>Підсумкова модульна контрольна робота</i>			5
Всього годин 120, з них:		14	26	80

Загальний обсяг - **120** год. , в тому числі:

Лекцій – **14** год.

Семінари – **26** год.

Самостійна робота - **80** год.

Типові питання до підсумкових модульних контрольних робіт

1. Проаналізуйте причини появи «інформаційного суспільства».
2. Дайте характеристику поняттю «держава». Основні етапи формування політичної карти світу.
3. Назвіть основні етапи осмислення глобальних тенденцій.
4. Проаналізуйте процеси світової глобалізації.
5. Назвіть основні характерні риси, за якими суспільство можна назвати інформаційним.
6. Як Європейська Комісія визначає поняття «електронний уряд»?
7. Назвіть 7 вимог, дотримання яких дозволяє організувати найбільш ефективний режим співпраці урядів та громадян.
8. Визначіть основні переваги електронного урядування: а) для громадян; б) для бізнесу; в) для державних структур.
9. Назвіть три основні підходи до розуміння електронного урядування.
10. Які завдання повинна виконувати ефективна урядова мережева інфраструктура?
11. Які нові можливості надає громадянам електронний уряд?
12. Яким вимогам повинен відповідати урядовий портал?
13. За якою методологією можна здійснювати формування е-уряду?
14. Які існують загальні вимоги до функціонування е-уряду?
15. Які Ви знаєте принципи організації електронного уряду?
16. Назвіть основні етапи впровадження е-уряду.
17. Що таке «інтерактивність» в контексті електронного урядування?
18. Які фактори можна виділити, що визначають успіх впровадження електронного уряду?
19. Перерахуйте головні міжнародні документи, в яких знаходять своє відображення міжнародні стандарти е-урядування.
20. Які напрямки формування системи електронного уряду ЄС є пріоритетними?
21. Які головні сфери розвитку передбачені ініціативою «Електронна Європа»?
22. Які заходи вживаються для забезпечення відкритості адміністративної інформації?
23. Які програми лежать в основі процесу розвитку електронного урядування в Європейському Союзі?
24. Які проритети визначає план дій «Електронна Європа - 2002»?
25. Які специфічні програми сприяються реалізації ініціатив в межах плану дій «Електронна Європа - 2005»?
26. Які послуги відслідковується на рівні Європейського Союзу в якості індикаторів прогресу окремих країн у сфері створення «е- уряду»?
27. Які задачі і цілі визначені у плані дій «І-2010»?
28. Яким чином планується сприяти тому, щоб кожен громадянин брав участь в електронному урядуванні?
29. Яка мета визначена у «Дорожній карті електронного урядування»?

30. Назвіть п'ять принципів, які відображають засади європейської демократії, визначені Європейською Комісією.
31. Які рекомендації щодо системи електронного голосування надала Європейська Комісія?
32. Як визначають електронну демократію у документах Ради Європи та в чому полягає її основне завдання?
33. Назвіть основні складові е-демократії.
34. Як Ви вважаєте, чи можна ототожнювати поняття «електронна демократія» та «електронний уряд»? Чому?
35. Яким чином ІКТ впливали на розвиток е-демократії? Які думки дослідників існують щодо цього питання?
36. Які можливості цифрова демократія відкриває для бізнес структур та громадян?
37. Що таке «залізний закон олігархій» та ким він був сформульований?
38. Назвіть два аспекти, які, згідно методики UN Global E-Government Readiness Index, впливають на розвиток електронного уряду.
39. Назвіть складові Індексу готовності до електронного урядування.
40. Коли Європейська Комісія вперше визначила список індикаторів для визначення рівня розвитку е-уряду в країнах ЄС?
41. Назвіть ключові індикатори е-урядування згідно Європейської доповіді з цифрової конкурентоздатності та основних досягнень стратегії європейського інформаційного суспільства i2010.
42. Назвіть три види, на які поділяється використання Інтернет для отримання послуг е-уряду (згідно Європейської доповіді з цифрової конкурентоздатності та основних досягнень стратегії європейського інформаційного суспільства i2010).
43. Чим пояснюються успіх е-врядування країн Північної Європи?
44. Чим пояснюється відставання Франції за розвитком е-урядування від Великої Британії?
45. Яку динаміку в контексті розвитку е-врядування можна споглядати в Північній Європі?
46. Які послуги були реалізовані за допомогою електронного уряду Австралії у сфері медичного обслуговування?
47. Які основні суб'єкти впливають на впровадження електронного урядування в Україні?
48. Які нормативно-правові акти були прийняті на першому етапі формування державної політики розвитку е-уряду?
49. Які нормативно-правові акти були прийняті на другому етапі?
50. Наскільки ефективними є програми Національного центру підтримки електронного урядування? Чи можна використати досвід цих програм в інших регіонах України?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Андрєєва О. М. Електронне урядування: теорія та практика. Навчальний посібник/ О. Андрєєва К.: Авега, 2015, 228с.
2. Голобуцький О.П. Електронний уряд / Голобуцький О.П., Шевчук О.Б. - К.: ЗАТ "Атлант UMS", 2002. - 174 с.
3. Демкова М.С. Технології е-урядування [Електронний ресурс] / Демкова М.С. // Портал Знань. Електронні навчальні курси. Дистанційне навчання – 2009. – Режим доступу: <http://www.znannya.org/?view=e-government>
4. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Частина 2. К.: ФОП Москаленко О.М., 2017.

Додаткова:

1. Баєв В. Концептуальний аналіз електронного уряду та електронного урядування в контексті сучасних наукових розвідок [Електронний ресурс] / В. Баєв // Вісник державної служби України. - 2004. – №3. – Режим доступу до журн.: http://www.guds.gov.ua/control/uk/publish/article;jsessionid=22F6026CEE4C0F580219D8B290A6EE8B?art_id=37362&cat_id=37325
2. Віталій Карпенко Інформаційна Політика та Безпека [Електронний ресурс] – Режим доступу:<http://ukrlife.org/main/karp/bezpeka13.htm>
3. Дмитро Архипович. Глобалізація як явище: позитивні та негативні риси [Електронний ресурс] – Режим доступу:<http://www.ji.lviv.ua/n19texts/arhyrovych.htm>
4. Дубов Д.В. Основи електронного урядування / Д.В. Дубов, С.В. Дубова.- К.: Центр навчальної літератури, 2006.- 176 с.
5. Електронна демократія:сподівання та проблеми / Джон Кедді, Крістіан Вергез [та ін.]; [пер. З англ. С. Соколик, О. Оржель, К. Гомма]. – К.:Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2009. – 164 с. – (бібліотека молодого державного службовця). – Переклад за вид.:OECD Books: Promise and Problems of E-Democracy: Challenges of online citizen engagement (OESD, 2004).
6. Ернст Заграва Глобалізація і нації. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://observer.sd.org.ua/news.php?id=517>
7. Інтерактивна інформаційно-аналітична система Кабінету Міністрів України «Громадянське суспільство і влада» // Офіційний сайт Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://civic.kmu.gov.ua/civic/control/uk/publish/article?art_id=85604&cat_id=82503
8. Коліушко І.Б., Демкова М.С. Електронне урядування - шлях до ефективності та прозорості державного управління [Електронний ресурс] /

- І.Б. Коліушко, М.С. Демкова. – Режим доступу:
<http://www.isu.org.ua/uploads/publications/20.doc>
9. Мартиненко С.В. Сучасні програми розвитку електронного уряду [Електронний ресурс] / С.В. Мартиненко. – 2006. – Режим доступу:
http://www.itsway.kiev.ua/index.php?language=ru&main_management=about&management=eGov_2
  10. Проекты «электронного правительства» во Франции [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.microsoft.com/Rus/Government/newsletters/issue15/08.mspx>.
  11. Сало І. Розвиток електронної демократії в Україні. Аналітична записка [Електронний ресурс]/ І. Сало. // Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України. – січень 2010. – Режим доступу:
<http://www.niss.gov.ua/articles/267/>
  12. Сайт е-Австралія [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://www.noie.gov.au/projects/egovernment>
  13. Сайт проекту е-Великобританія [Електронний ресурс] – Режим доступу :
<http://www.businesslink.gov.uk/>
  14. Сайт проекту е-Іспанія [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://www.spain.info>
  15. Сайт проекту „Електронний уряд Швейцарії [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.e-gov.admin.ch
  16. Сайт проекту е-Швеія [Електронний ресурс] – Режим доступу :
www.sverige.se
  17. Самолюк Василь, Філіп'єв Артем. Основи правознавства [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://book.li.org.ua/ua/map/r1/r15/>
  18. Тофлер Е. Шок майбутнього [Електронний ресурс] / Е. Тофлер // – Режим доступу: http://www.koob.ru/toffler/shok_budushego
  19. Урядовий портал України [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://www.kmu.gov.ua>
  20. Government Framework for National Cooperation on Electronic Procurement [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://www.apcc.gov.au/apcc/publications/publicationDetail.asp?Publication=1>
  21. Electronic frontier foundation. e-Voting [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eff.org/issues/e-voting>
  22. EU: eEurope Initiative – An Information Society For All. Action Plan. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу:
http://ec.europa.eu/information_society/europe/2002/documents/archiv_eEurope2002/initiative_en.pdf
  23. EU: IDABC eGovernment practice [Електронний ресурс]. - Режим доступу:
<http://ec.europa.eu/idabc/en/chapter/140>
  24. Europe's Digital Competitiveness Report - Commission Staff Working Document [Електронний ресурс]. - Vol. I. – Режим доступу:
<http://www.epractice.eu/files/Europe%27s%20Digital%20Competitiveness%20Report%202010%20-%20Commission%20Staff%20Working%20Document.pdf>

25. Houda Chakiri. Expériences eGov dans le Monde [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.aui.ma/personal/~egov/e-tech/Presentations/Houda%20Chakiri%20-%20experiences.ppt>
26. International Civil Aviation Organization [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.icao.int/>
27. Thomas B. Riley, Cathia Gilbert Riley E_governance to E_democracy: Examining the Evolution [Электронный ресурс] / Thomas B. Riley, Cathia Gilbert Riley // Commonwealth Centre for E-Governance – 2003. – Режим доступа: <http://www.publicus.net/e-government/>
28. UN E-Government Survey 2008 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.unpan1.un.org/intradoc/groups/public/.../un/unpan028607.pdf>
29. United Nations E-Government Survey 2010. Leveraging e-government at a time of financial and economic crisis [Электронный ресурс]. - New York, 2010. – Режим доступа: <http://egovernments.wordpress.com/2010/04/15/united-nations-global-e-government-survey-2010>